

Sygn. akt I NSW 761/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Żmij

w sprawach z protestów wyborczych A.G., D.K., I.K., M. L.-S., M.P., D. S., S. G., A.N., I. M., B. D., D.A.D., K. D., M.M., K. Ł., T. J. i L. W.
przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.,

pozostawia protesty bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniach 14 – 16 lipca 2020 r. do Sądu Najwyższego wniesiono 16 protestów wyborczych przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wnoszący protesty zastępowani byli przez profesjonalnych pełnomocników.

W odpowiedzi na protest Państwowa Komisja Wyborcza wskazała, że zarzuty protestu są bezzasadne.

W odpowiedzi na protest Prokurator Generalny wyraził opinię, że protest należy pozostawić bez dalszego biegu.

Postanowieniem z dnia 28 lipca 2020 r. Sąd Najwyższy zarządził połączenie z niniejszą sprawą, w celu łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia, spraw o sygn. akt I NSW: 820/20, 822/20, 824/20, 825/20, 828/20, 830/20, 838/20, 840/20, 846/20, 854/20, 856/20, 858/20, 861/20, 863/20, 3517/20 z uwagi na tożsamość podniesionych w nich zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protesty wyborcze należało pozostawić bez dalszego biegu.

Jak wynika z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020), określa ona zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r., w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W zakresie nieuregulowanym w tej ustawie zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684 ze zm., dalej: k.wyb.).

Natomiast zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Przedmiotem zarzutów protestu może być 1) popełnienie przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, 2) naruszenie przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mające wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 k.wyb.).

Ponieważ przepis art. 82 § 1 k.wyb. w odniesieniu do protestów wnoszonych przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP w 2020 r. jest stosowany „odpowiednio” (art. 1 ust. 2 u.wyb.2020), nie budzi wątpliwości, że zarzuty protestu mogą obejmować również naruszenie tych przepisów u.wyb.2020, dotyczących „głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów”, które regulują te zagadnienia w sposób szczególny wobec k.wyb.

Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje opinię w formie postanowienia w sprawie protestu (art. 323 § 1 k.wyb.) Stosownie do art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb. Przepis ten odsyła do treści całego art. 321 k.wyb., a zatem do wszystkich jego jednostek redakcyjnych, czyli również do § 3 określającego podstawowe warunki, którym protest wyborczy powinien odpowiadać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2015 r., III SW 59/15).

Wszyscy wnoszący protesty w połączonych sprawach to wyborcy przebywający za granicą, zaś ich protesty wyborcze zostały wniesione przez profesjonalnych pełnomocników bezpośrednio do Sądu Najwyższego. Do protestów dołączono kopie pełnomocnictw oraz zawiadomienia o ustanowieniu pełnomocnika zamieszkałego w kraju lub pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w kraju.

Rozpoznawanie protestu w trybie nieprocesowym oznacza, że Sąd Najwyższy stosuje odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące postępowania nieprocesowego, a na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. także przepisy o procesie, z uwzględnieniem odrębnych regulacji zawartych w przepisach k.wyb. i u.wyb.2020. W szczególności, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje art. 511 § 1 k.p.c., zgodnie z którym wniosek o wszczęcie postępowania (nieprocesowego), a taką rolę w niniejszym postępowaniu spełnia bez wątpienia protest, powinien czynić zadość przepisom o pozwie. Regulujący te kwestie art. 187 § 1 k.p.c. stanowi zaś, że pozew powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego, co oznacza, że na podstawie art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c., jak każde pismo procesowe, powinien zawierać podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika. Zgodnie natomiast z art. 89 § 1 zd. 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. pełnomocnik jest obowiązany przy pierwszej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzytelny odpis pełnomocnictwa.

Obowiązkowi temu pełnomocnicy wnoszących protesty nie sprostali, bowiem do protestów dołączono jedynie kopie pełnomocnictw oraz zawiadomienia o ustanowieniu pełnomocnika zamieszkałego w kraju oraz pełnomocnika do

doręczeń zamieszkałego w kraju. Skutkuje to uznaniem, że protest nie spełnia warunków formalnych, przewidzianych dla pisma procesowego, wszczynającego postępowanie protestowe, a zatem należy pozostawić go bez dalszego biegu.

Brak jest bowiem podstaw do wezwania pełnomocników wnoszących protesty do złożenia pełnomocnictw. Wszczęcie postępowania naprawczego na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 511 § 1 k.p.c. w zw. z art. 323 § 1 k.wyb, przy założeniu maksymalnego wykorzystania przewidzianych w k.p.c. terminów (zob. np. art. 139 § 1, 165 § 2 k.p.c.), uniemożliwiłoby Sądowi Najwyższemu podjęcie uchwały o ważności wyboru Prezydenta w terminie określonym w art. 15 ust. 3 u.wyb.2020. Przemawia to za wykluczeniem dopuszczalności wzywania wnoszącego protest do uzupełniania braków formalnych tego pisma na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2020 r., I NSW 26/20).

Nie jest także celowe wyznaczenie rozprawy w celu odebrania ustnego oświadczenia o udzieleniu pełnomocnictwa procesowego (skoro pełnomocnictwo już zostało udzielone), a także ustnego zawiadomienia o ustanowieniu pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w kraju (skoro przepisy k.wyb zastrzegają dla tego braku rygor pozostawienia protestu bez biegu).

Z tego względu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 2 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 orzekł, jak w sentencji postanowienia.